

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 19 Δεκεμβρίου 2023
(OR. en)

16273/23

Διοργανικός φάκελος:
2023/0443 (NLE)

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση του κανονισμού
(ΕΕ) 2022/2578 όσον αφορά την παράταση της περιόδου εφαρμογής του

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2023/... ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

**για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578
όσον αφορά την παράταση της περιόδου εφαρμογής του**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 122 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/2578 του Συμβουλίου¹ θεσπίζει προσωρινό μηχανισμό διόρθωσης της αγοράς («ΜΔΑ») για εντολές διαπραγμάτευσης παραγώγων που συνδέονται με τα εικονικά σημεία συναλλαγών της Ένωσης και έχουν προθεσμίες λήξης μεταξύ επόμενου μήνα και επόμενου έτους. Συνεπώς ο ΜΔΑ εφαρμόζεται σε κάθε παράγωγο επί εμπορευμάτων που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενη αγορά και έχει ως υποκείμενο μέσο συναλλαγή αερίου σε οποιαδήποτε εικονικό σημείο συναλλαγών στην Ένωση.
- (2) Ο ΜΔΑ ενεργοποιείται όταν επέρχεται γεγονός διόρθωσης της αγοράς, δηλαδή όταν η τιμή διακανονισμού των παραγώγων («TTF») επόμενου μήνα, όπως δημοσιεύεται από την ICE Endex B.V. (Κάτω Χώρες), υπερβαίνει τα 180 EUR/MWh και είναι κατά 35 EUR υψηλότερη από την τιμή αναφοράς για τρεις εργάσιμες ημέρες. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/2578 θέτει ένα δυναμικό όριο υποβολής προσφορών, σύμφωνα με το οποίο, αν επέλθει γεγονός διόρθωσης της αγοράς, οι διαχειριστές αγοράς δεν πρέπει να αποδέχονται και οι συμμετέχοντες στην αγορά δεν πρέπει να υποβάλλουν εντολές για παράγωγα με τιμές ύψους 35 EUR/MWh πάνω από την τιμή αναφοράς που δημοσίευσε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας («ACER») την προηγούμενη ημέρα.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2578 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2022, για τη θέσπιση μηχανισμού διόρθωσης της αγοράς για την προστασία των πολιτών της Ένωσης και της οικονομίας από τις υπερβολικά υψηλές τιμές (ΕΕ L 335 της 29.12.2022, σ. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (3) Στις εκθέσεις τους εκτίμησης επίδρασης που δημοσιεύθηκαν την 1η Μαρτίου 2023 σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578, η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) και ο ACER ανέλυσαν ορισμένους δείκτες για την αξιολόγηση του αντικτύπου του ΜΔΑ από την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού. Η ESMA και ο ACER κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι, έως τη δημοσίευση των αντίστοιχων εκθέσεων τους, ο ΜΔΑ δεν είχε ενεργοποιηθεί και ότι δεν είχαν προκύψει αρνητικές επιπτώσεις στην ασφάλεια του εφοδιασμού, στις ροές αερίου εντός της Ένωσης ή στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.
- (4) Με βάση τους δείκτες που αναλύθηκαν από την ESMA και τον ACER στις εκθέσεις τους της 1ης Μαρτίου 2023, η Επιτροπή επέκτεινε την ανάλυση για να αξιολογήσει τις εξελίξεις της αγοράς που έπονται της χρονικής περιόδου που αναλύθηκε από τις εν λόγω εκθέσεις. Δεν εντοπίστηκαν αρνητικές επιπτώσεις μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578 και ο ΜΔΑ δεν ενεργοποιήθηκε ποτέ.
- (5) Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρές δυσκολίες όσον αφορά την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης. Η παγκόσμια κατάσταση στην αγορά αερίου εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από μεγάλη στενότητα. Οι τιμές του αερίου εξακολουθούν να είναι σημαντικά υψηλότερες απ' ό,τι πριν από την έναρξη της κρίσης στην Ευρώπη μετά τη χρήση της ενέργειας ως όπλου από τη Ρωσία και τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, γεγονός που έχει αναπόφευκτες συνέπειες στην αγοραστική δύναμη των πολιτών της Ένωσης και στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Ένωσης.

- (6) Η αστάθεια της αγοράς αερίου αποτελεί επίσης συνέπεια της στενότητας της αγοράς που προκύπτει από γεωπολιτικούς κινδύνους και συνιστά πρόσθετο κίνδυνο για την οικονομία της Ένωσης. Τα επεισόδια έντονης αστάθειας των τιμών που παρατηρήθηκαν το καλοκαίρι και στις αρχές του φθινοπώρου του 2023, όταν οι τιμές αυξήθηκαν κατά περισσότερο από 50 % μέσα σε λίγες εβδομάδες, δείχνουν ότι οι αγορές εξακολουθούν να είναι εύθραυστες και παραμένουν ευάλωτες ακόμη και σε σχετικά μικρές διαταραχές της ζήτησης και της προσφοράς, όπως αποδεικνύεται από τις διακυμάνσεις των τιμών μετά τα πρόσφατα γεγονότα, όπως η απεργία στις αυστραλιανές εγκαταστάσεις υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) ή η διαταραχή του Balticconnector. Η συνεχιζόμενη κρίση στη Μέση Ανατολή συνιστά πρόσθετο σημαντικό γεωπολιτικό κίνδυνο με πιθανό αντίκτυπο στις τιμές και τον εφοδιασμό με αέριο.
- (7) Οι παγκόσμιες αγορές αερίου χαρακτηρίζονται επί του παρόντος από μεγάλη στενότητα και αυτό αναμένεται να συνεχιστεί για αρκετό χρονικό διάστημα. Ο παγκόσμιος εφοδιασμός με ΥΦΑ έχει αυξηθεί ελάχιστα τα τελευταία δύο έτη λόγω των περιορισμένων προσθηκών δυναμικότητας υδροποίησης, των διακοπών λειτουργίας σε μεγάλες εξαγωγικές εγκαταστάσεις και της μείωσης του εφοδιασμού των μονάδων ΥΦΑ με αέριο τροφοδοσίας. Σημαντική νέα δυναμικότητα υδροποίησης ΥΦΑ αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία μόλις κατά τη διάρκεια του 2025. Ως εκ τούτου, τα ισοζύγια της αγοράς αναμένεται να παραμείνουν επισφαλή στο άμεσο μέλλον.

- (8) Επιπλέον, λόγω της σημαντικής μείωσης των εισαγωγών ρωσικού αερίου μέσω αγωγών κατά το προηγούμενο έτος, η διαθεσιμότητα των πηγών εφοδιασμού της Ένωσης με αέριο έχει μειωθεί σημαντικά σε σύγκριση με την κατάσταση κατά την περίοδο πριν από την κρίση. Με βάση τα σημερινά επίπεδα εισαγωγών αερίου μέσω αγωγών, η Ένωση αναμένεται να λάβει περίπου 20 δισεκατομμύρια κυβικά εκατοστά (bcm) ρωσικών εισαγωγών μέσω αγωγών το 2023, περίπου 110 bcm λιγότερα απ' ό,τι το 2021. Ως εκ τούτου, εξακολουθεί να υπάρχει σοβαρός κίνδυνος βραχυπρόθεσμης εμφάνισης ελλείψεων αερίου στην Ένωση. Δεδομένης της ισχύουσας στενότητας της αγοράς, οι τιμές μπορούν να εκτιναχθούν εκ νέου ως αποτέλεσμα απρόβλεπτων γεγονότων και αιφνίδιων κλυδωνισμών, όπως: η ανάκαμψη της ζήτησης για ΥΦΑ από την Ασία, η οποία θα μπορούσε να μειώσει τη διαθεσιμότητα του αερίου στην παγκόσμια αγορά αερίου· ακραίες καιρικές συνθήκες που ενδέχεται να επηρεάσουν την αποθήκευση υδροηλεκτρικής ενέργειας και την πυρηνική παραγωγή, οι οποίες θα απαιτούσαν μεγαλύτερη προσφυγή στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση αερίου· και περαιτέρω πιθανές διαταραχές του εφοδιασμού με αέριο, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους διακοπής των εισαγωγών αερίου από τη Ρωσία, και περαιτέρω διαταραχές των υποδομών ζωτικής σημασίας, όπως οι πράξεις δολιοφθοράς κατά του αγωγού NordStream 1 τον Σεπτέμβριο του 2022 ή η διακοπή λειτουργίας του αγωγού Balticconnector τον Οκτώβριο του 2023.
- (9) Οι επίμονες σοβαρές δυσκολίες εκθέτουν ολόκληρη την Ένωση σε κινδύνους έλλειψης ενέργειας και υψηλών τιμών ενέργειας. Το επίπεδο των τιμών του αερίου θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την οικονομική κατάσταση της Ένωσης, την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της και την αγοραστική δύναμη των πολιτών της.

- (10) Υπό αυτές τις συνθήκες, ιδίως σε μια κατάσταση διάφορων γεωπολιτικών κινδύνων με πιθανό αντίκτυπο στις τιμές του αερίου, ο φόβος της έλλειψης μπορεί να προκαλέσει σημαντικές αντιδράσεις που μπορούν να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στις τιμές. Δεδομένης της σημερινής λεπτής ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, ακόμη και μια μέτρια διαταραχή στην προσφορά αερίου θα μπορούσε να έχει δραματικές επιπτώσεις στις τιμές του αερίου και να προκαλέσει σοβαρές και μακροχρόνιες επιβλαβείς επιπτώσεις στην οικονομία και στους πολίτες της Ένωσης.
- (11) Κατά την κορύφωση της κρίσης, η Ένωση υιοθέτησε μια ισχυρή και συντονισμένη αντίδραση για την προστασία των πολιτών της και της οικονομίας της από τις υπερβολικά υψηλές τιμές και για να διασφαλίσει ότι το αέριο ρέει σε όλους τους καταναλωτές που έχουν ανάγκη σε διασυννοριακό επίπεδο, μεταξύ άλλων και σε καταστάσεις έλλειψης αερίου. Η αντίδραση της Ένωσης στο πλαίσιο του σχεδίου REPowerEU, όπως ανακοινώθηκε από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 18ης Μαΐου 2022, και επακόλουθων πρωτοβουλιών, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/2578, έχει συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης. Σε περίπτωση που τα εν λόγω μέτρα παύσουν να ισχύουν, η σταθεροποιημένη, αν και εύθραυστη, κατάσταση που έχει επιτύχει η Ένωση θα βρισκόταν σε κίνδυνο και η ανθεκτικότητα σε πιθανά μελλοντικά γεγονότα και αιφνίδιους κλυδωνισμούς θα επιδεινωνόταν.

- (12) Δεδομένου ότι η Ένωση αποτελεί ενιαία αγορά και το TTF στις Κάτω Χώρες θεωρείται συνήθως ως η «τυπική» αντιπροσωπευτική τιμή τιμολόγησης στις Ευρωπαϊκές αγορές αερίου, οι υψηλές τιμές αερίου για τα παράγωγα που συνδέονται με το TTF θα είχε σοβαρές συνέπειες σε όλα τα κράτη μέλη, αν και πιθανώς σε διαφορετικό βαθμό, ανάλογα με το κράτος μέλος. Τα παράγωγα που συνδέονται με όλα τα άλλα εικονικά σημεία συναλλαγών στην Ένωση θα πρέπει επίσης να εξακολουθήσουν να περιλαμβάνονται στην παράταση της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578, προκειμένου να αποφευχθούν πιθανές μετατοπίσεις των συναλλαγών σε παράγωγα που συνδέονται με άλλα εικονικά σημεία συναλλαγών, κάτι το οποίο ενδέχεται να οδηγήσει σε στρεβλώσεις στις ενεργειακές ή χρηματοπιστωτικές αγορές της Ένωσης. Ο ΜΔΑ ενισχύει την αλληλεγγύη εντός της Ένωσης αποτρέποντας τις υπερβολικά υψηλές τιμές αερίου, οι οποίες, για πολλά κράτη μέλη, είναι μη βιώσιμες ακόμη και για σύντομα χρονικά διαστήματα. Ο ΜΔΑ μπορεί να συμβάλει ώστε, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, οι επιχειρήσεις προμήθειας αερίου από όλα τα κράτη μέλη να είναι σε θέση να αγοράζουν αέριο σε λογικές τιμές.
- (13) Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/2578 θα παύσει να εφαρμόζεται από τις 31 Ιανουαρίου 2024, η παράταση της περιόδου εφαρμογής του συνιστά μέτρο έκτακτης ανάγκης με πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, προς αντιμετώπιση επίμονων σοβαρών δυσκολιών στον ενεργειακό εφοδιασμό, οι οποίες ενέχουν επίσης τον κίνδυνο επικείμενης κρίσης και υπερβολικά υψηλών τιμών.
- (14) Επιπλέον, η παράταση της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578 συνάδει επίσης με το σχέδιο REPowerEU, το οποίο αποσκοπεί στην προστασία των πολιτών της Ένωσης και της οικονομίας της Ένωσης από υπερβολικές τιμές και ελλείψεις ενεργειακού εφοδιασμού.

- (15) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την 1η Φεβρουαρίου 2024, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεχής προστασία από τις υπερβολικά υψηλές τιμές καθ' όλη τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου 2023/2024.
- (16) Η παράταση θα πρέπει να είναι προσωρινή και να παραμείνει σε ισχύ έως τις 31 Ιανουαρίου 2025. Η παράταση κατά ένα έτος είναι αναγκαία και αναλογική λόγω της επίμονης φύσης των σοβαρών δυσκολιών και των κινδύνων για την ασφάλεια του εφοδιασμού της Ένωσης με αέριο και την ασφάλεια των τιμών του αερίου της Ένωσης, καθώς και της αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει την τρέχουσα κατάσταση.
- (17) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (18) Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/2578 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1
Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578

Στο άρθρο 12 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2578, η δεύτερη περίοδος αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Εφαρμόζεται μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2025.».

Άρθρο 2
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Φεβρουαρίου 2024.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

...

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος
